

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 10ης Δεκεμβρίου 2009*

Στην υπόθεση C-205/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Umweltssenat (Αυστρία) με απόφαση της 2ας Απριλίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Μαΐου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

Umweltanwalt von Kärnten

κατά

Kärntner Landesregierung,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, C. W. A. Timmermans, K. Schiemann, P. Kūris (εισηγητή) και L. Bay Larsen, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο Umweltanwalt von Kärnten, εκπροσωπούμενος από τον U. Scheuch, Landesrat,
- η Alpe Adria Energia SpA, εκπροσωπούμενη από τον M. Mendel, Rechtsanwalt,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J.-B. Laignelot και B. Kotschy,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 25ης Ιουνίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Αντικείμενο της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι η ερμηνεία της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (ΕΕ L 175, σ. 40), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2003/35/ΕΚ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003 (ΕΕ L 156, σ. 17, στο εξής: οδηγία 85/337).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Umweltanwalt von Kärnten (στο εξής: Umweltanwalt) και της Kärntner Landesregierung, σχετικά με την από 11ης Οκτωβρίου 2007 πράξη της εν λόγω κυβερνήσεως (στο εξής: επίδικη πράξη) επί αιτήσεως που κατέθεσε η εταιρία Alpe Adria Energia SpA (στο εξής: Alpe Adria).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

- 3 Κατά την πρώτη της αιτιολογική σκέψη, η οδηγία 85/337 έχει ως αντικείμενο να αποτρέψει τη ρύπανση και άλλες προσβολές του περιβάλλοντος, υποβάλλοντας ορισμένα σχέδια δημοσίων και ιδιωτικών έργων σε διαδικασία προηγούμενης εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους.

- 4 Όπως προκύπτει από την πέμπτη αιτιολογική της σκέψη, η οδηγία αυτή θέτει προς τούτο γενικές αρχές για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων προκειμένου να συμπληρώσει και να συντονίσει τις διαδικασίες χορηγήσεως αδειών για τα σχέδια δημοσίων και ιδιωτικών έργων που μπορούν να έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
- 5 Κατά την όγδοη και την ενδέκατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 85/337, τα σχέδια που ανήκουν σε ορισμένες κατηγορίες έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και πρέπει κατ' αρχήν να εκτιμώνται συστηματικά προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη ανησυχίες που έχουν σχέση με την προστασία της ανθρώπινης υγείας, τη συμβολή, μέσω της δημιουργίας ενός καλύτερου περιβάλλοντος, στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής, τη φροντίδα για τη διατήρηση των ποικιλιών των ειδών και τη διατήρηση της αναπαραγωγικής ικανότητας του οικοσυστήματος ως θεμελιώδους πηγής της ζωής.
- 6 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/337 ορίζει:

«Η παρούσα οδηγία αφορά την εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον των σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.»

- 7 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε πριν χορηγηθεί η άδεια, τα έργα τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω, μεταξύ άλλων, της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, να χρειάζονται άδεια και εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Αυτά τα έργα ορίζονται στο άρθρο 4.»

8 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας ορίζει:

«[...] τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα I υποβάλλονται σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.»

9 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/337 ορίζει:

«Όταν ένα κράτος μέλος γνωρίζει ότι ένα έργο ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον άλλου κράτους μέλους ή όταν το ζητήσει ένα κράτος μέλος που ενδέχεται να θιγεί σοβαρά, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου πρόκειται να εκτελεσθεί το σχέδιο διαβιβάζει στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, το ταχύτερο δυνατό, και όχι αργότερα από την ημερομηνία ενημερώσεως του εγχωρίου πληθυσμού, μεταξύ άλλων

α) την περιγραφή του έργου και κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με τις ενδεχόμενες διασυνοριακές επιπτώσεις,

β) πληροφορίες σχετικά με τη φύση της αποφάσεως που ενδέχεται να ληφθεί,

και παρέχει στο άλλο κράτος μέλος εύλογη προθεσμία προκειμένου να δηλώσει αν επιθυμεί να συμμετάσχει στις διαδικασίες λήψεως αποφάσεων σχετικά με το περιβάλλον, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, και μπορεί να συμπεριλάβει τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.»

- 10 Στο σημείο 20 του παραρτήματος I της ως άνω οδηγίας αναφέρεται η «[κ]ατασκευή εναέριων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με τάση 220 kV και άνω και μήκος άνω των 15 χιλιομέτρων».

Η εθνική νομοθεσία

- 11 Το άρθρο 11, παράγραφος 7, του ομοσπονδιακού συνταγματικού νόμου (Bundesverfassungsgesetz, στο εξής: BVG) ορίζει ότι για την έκδοση αποφάσεως επί της εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο, αρμόδιο είναι το Umweltsenat, αφού εξαντληθούν όλα τα μέσα θεραπείας στο πλαίσιο της εκτελεστικής εξουσίας του ομόσπονδου κράτους.
- 12 Κατά το προαναφερθέν άρθρο, το Umweltsenat είναι ανεξάρτητο όργανο, συγκροτούμενο από έναν πρόεδρο, δικαστές και λοιπούς νομομαθείς ως μέλη του, και υπάγεται στο αρμόδιο ομοσπονδιακό υπουργείο. Η ίδρυση, τα καθήκοντα και η οργάνωση του Umweltsenat ρυθμίζονται από ομοσπονδιακό νόμο. Οι αποφάσεις του δεν μπορούν να ακυρωθούν ή να αναθεωρηθούν διά της ιεραρχικής οδού, αλλά προσβάλλονται με προσφυγή ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (ανώτατο διοικητικό δικαστήριο).
- 13 Το άρθρο 20, παράγραφος 2, του BVG ορίζει τα ακόλουθα:

«Εάν ομοσπονδιακός νόμος ή νόμος Land ιδρύει συλλογικό όργανο που αποφασίζει σε τελευταίο βαθμό, του οποίου οι αποφάσεις δεν μπορούν να ακυρωθούν ούτε να τροποποιηθούν διά της διοικητικής οδού και στη σύνθεση του οποίου μετέχει τουλάχιστον ένας δικαστής, τα λοιπά μέλη του εν λόγω συλλογικού οργάνου δεν δέχονται υποδείξεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.»

14 Το άρθρο 133, παράγραφος 4, του BVG εισάγει εξαίρεση στον κανόνα της γενικής αρμοδιότητας του Verwaltungsgerichtshof επί προσφυγών κατά πράξεων διοικητικών αρχών, ορίζοντας ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η αρμοδιότητα μεταφέρεται σε ανεξάρτητη διοικητική αρχή. Τέτοια αρχή αποτελεί το Umweltsenat.

15 Το άρθρο 1 του ομοσπονδιακού νόμου του 2000 περί Umweltsenat (Umweltsenatsgesetz 2000, στο εξής: USG 2000) ορίζει:

«(1) Ιδρύεται Umweltsenat στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Γεωργίας και Δασών, Περιβάλλοντος και Διαχειρίσεως Υδάτων.

(2) Το Umweltsenat αποτελείται από 10 δικαστές και 32 νομομαθείς ως μέλη του.

[...]»

16 Το άρθρο 2 του USG 2000 ορίζει ότι, κατόπιν προτάσεως της ομοσπονδιακής κυβερνήσεως, ο ομοσπονδιακός πρόεδρος διορίζει τα μέλη για θητεία έξι ετών, η οποία μπορεί να ανανεώνεται. Επιπροσθέτως, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση οφείλει να λάβει υπόψη τις εκδοθείσες σε σχέση με ορισμένους διορισμούς γνώμες.

17 Κατά το άρθρο 4 του USG 2000:

«Τα μέλη του Umweltsenat απολαύουν ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και δεν δεσμεύονται από οδηγίες.»

18 Το άρθρο 5 του USG 2000 ορίζει:

«Το Umweltsenat αποφαινεται επί προσφυγών για ζητήματα που εμπίπτουν στο πρώτο και το δεύτερο μέρος του νόμου [του 2000] περί εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, [(Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000) (BGBl. 697/1993, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον δημοσιευμένο στο BGBl. I, 149/2006, νόμο, στο εξής: UVP-G 2000)] [...]».

19 Το άρθρο 6 του USG 2000 ορίζει:

«Οι αποφάσεις του Umweltsenat δεν μπορούν να ακυρωθούν ή να μεταρρυθμιστούν διά της διοικητικής οδού. Επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof.»

20 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, του UVP-G 2000, με τον οποίο μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η οδηγία 85/337, νοείται ως «σχέδιο» «η δημιουργία εγκαταστάσεως ή οποιαδήποτε άλλη επέμβαση στη φύση και το τοπίο περιλαμβανομένων των μέτρων που τελούν σε συνάφεια προς αυτό από απόψεως χώρου και αντικειμένου».

21 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του UVP-G 2000 ορίζει:

«Τα σχέδια [...] τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα I [...] υποβάλλονται, βάσει των κατωτέρω διατάξεων, σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Για τα σχέδια που απαριθμούνται στις στήλες 2 και 3 του παραρτήματος 1, ακολουθείται η απλουστευμένη διαδικασία [...]».

22 Το άρθρο 3, παράγραφος 7, του UVP-G 2000 ορίζει:

«Κατόπιν αιτήσεως του υποβάλλοντος/της υποβάλλουσας το σχέδιο, της συμπράττουσας με αυτόν/αυτή διοικητικής αρχής, ή του διαμεσολαβητή για το περιβάλλον [Umweltanwalt], η αρμόδια αρχή διαπιστώνει εάν η υλοποίηση συγκεκριμένου σχεδίου προαπαιτεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων εκπονούμενη κατά τον παρόντα ομοσπονδιακό νόμο, καθώς και ποιο από τα αποτελέσματα που απαριθμούνται στο παράρτημα I ή στο άρθρο 3α, παράγραφοι 1 έως 3, επιτυγχάνεται διά της υλοποίησης του σχεδίου. Η ως άνω διαπίστωση μπορεί να διενεργηθεί και αυτεπαγγέλτως. Η πράξη εκδίδεται σε πρώτο και δεύτερο βαθμό εντός προθεσμίας έξι εβδομάδων και κοινοποιείται. Ο υποβάλλον/υποβάλλουσα το σχέδιο, η συμπράττουσα διοικητική αρχή, ο διαμεσολαβητής για το περιβάλλον [Umweltanwalt] και ο εμπλεκόμενος δήμος έχουν την ιδιότητα των μερών στη διαδικασία. Το όργανο αξιοποίησης υδάτινων πόρων διατυπώνει γνώμη προ της εκδόσεως της πράξεως. Η αρμόδια αρχή ανακοινώνει κατά τον προσηκόντα τρόπο ή καθιστά δυνατή την πρόσβαση των ενδιαφερομένων στο ουσιώδες περιεχόμενο και την ουσιώδη αιτιολογία της πράξεως. Ο εμπλεκόμενος δήμος δύναται να ασκήσει προσφυγή κατά της πράξεως ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof. Ο διαμεσολαβητής για το περιβάλλον [Umweltanwalt] και η συμπράττουσα αρχή απαλλάσσονται της επιστροφής των καταβληθεισών δαπανών.»

23 Το παράρτημα I του UVP-G 2000 περιλαμβάνει τα σχέδια που υπόκεινται σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων δυνάμει του άρθρου 3. Τα σχέδια αυτά κατανέμονται σε τρεις ομάδες (στήλες). Στις δυο πρώτες ομάδες (στήλες) απαριθμούνται τα σχέδια που υπόκεινται υποχρεωτικώς σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων, εφόσον τα προβλεπόμενα όρια και κριτήρια πληρούνται. Τα σχέδια της τρίτης ομάδας (στήλης) ελέγχονται κατά περίπτωση, εφόσον υπερβαίνουν το προβλεπόμενο για αυτά ελάχιστο όριο.

- 24 Το παράρτημα I, σημείο 16, στοιχείο a, του UVP-G 2000 περιλαμβάνει στη στήλη 1: «εναέριοι αγωγοί μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσεως 220 kV και μήκους τουλάχιστον 15 χιλιομέτρων».
- 25 Το παράρτημα I, σημείο 16, στοιχείο b, του UVP-G 2000 αναφέρει στη στήλη 3: «εναέριοι αγωγοί μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε προστατευόμενες περιοχές των κατηγοριών A [ειδική προστατευόμενη ζώνη] ή B [αλπική περιοχή] τάσεως τουλάχιστον 110 kV και μήκους τουλάχιστον 20 χιλιομέτρων».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 26 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η ιταλική εταιρία Alpe Adria επιθυμεί να κατασκευάσει αγωγό μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσεως 220 kV και ονομαστικής ισχύος 300 MVA για τη σύνδεση του δικτύου της ιταλικής εταιρίας Rete Elettrica Nazionale SpA με το δίκτυο της αυστριακής εταιρίας VERBUND-Austrian Power Grid AG.
- 27 Στις 12 Ιουλίου 2007, η Alpe Adria απηύθυνε έγγραφο προς την Kärntner Landesregierung ζητώντας της να εκδώσει, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 7, του UVP-G 2000, διαπιστωτική πράξη επί της κατασκευής και εκμεταλλεύσεως του εν λόγω σχεδίου. Επί του αυστριακού εδάφους, το σχέδιο προβλέπει την κατασκευή εναέριου αγωγού μήκους περίπου 7,4 χιλιομέτρων και ανέγερση ηλεκτρικού υποσταθμού στο Weidenburg. Ο αγωγός θα εκτείνεται έως τα σύνορα διασχίζοντας την κοιλάδα του Kronhofgraben και το Kronhofer Törl. Στο ιταλικό έδαφος το μήκος του σχεδιαζόμενου αγωγού υπολογίζεται σε 41 χιλιόμετρα περίπου.
- 28 Με την επίδικη πράξη, η Kärntner Landesregierung διαπίστωσε ότι δεν απαιτείται διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων, επειδή το εν λόγω σχέδιο, στο μέτρο που εκτείνεται επί αυστριακού εδάφους, δεν υπερβαίνει το προβλεπόμενο από τον UVP-G 2000 όριο των 15 χιλιομέτρων.

29 Κατά την Kärntner Landesregierung, το άρθρο 7 της οδηγίας 85/337 υποχρεώνει τα κράτη μέλη, σε περίπτωση σχεδίου έργου, το οποίο ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον άλλου κράτους μέλους, να εντάξουν το άλλο κράτος μέλος στη διαδικασία εκτιμήσεως των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Εντούτοις, το άρθρο αυτό αφορά τα σχέδια έργων που υλοποιούνται στο έδαφος ενός μόνου κράτους μέλους και όχι τα σχέδια διασυνοριακών έργων.

30 Ως εκ τούτου, ελλείπει ειδικής ρυθμίσεως περί σχεδίων διασυνοριακών έργων στην οδηγία 85/337, κάθε κράτος μέλος οφείλει να εκτιμήσει, αποκλειστικά κατά το εσωτερικό του δίκαιο, εάν σχέδιο έργου εμπίπτει στο παράρτημα I της ως άνω οδηγίας.

31 Κατά την Kärntner Landesregierung, ο UVP-G 2000 δεν περιέχει διάταξη δυνάμει της οποίας, σε περίπτωση διασυνοριακών αγωγών μεταφοράς ενέργειας ή άλλων σχεδίων κατασκευής αγωγών, πρέπει να ληφθεί υπόψη το συνολικό μήκος της εγκαταστάσεως.

32 Στις 18 Δεκεμβρίου 2007, ο Umweltanwalt κατέθεσε προσφυγή ενώπιον του Umweltsenat κατά της επίμαχης πράξεως.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Umweltsenat αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει η οδηγία 85/337 [...] την έννοια ότι ο έλεγχος σχεδίων έργων τα οποία περιλαμβάνονται στο παράρτημα I της [εν λόγω] οδηγίας, και συγκεκριμένα στο σημείο 20 (“κατασκευή εναέριων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας με τάση 220 kV και άνω και μήκος άνω των 15 χιλιομέτρων”), πρέπει υποχρεωτικώς να προβλέπεται από το οικείο κράτος μέλος και επί σχεδιαζόμενων στο έδαφος δυο ή περισσότερων κρατών μελών εγκαταστάσεων, ακόμη και στην περίπτωση που το ευρισκόμενο εντός του εδάφους του οικείου κράτους μέλους τμήμα της εγκαταστάσεως δεν υπερβαίνει το προβλεπόμενο όριο υποχρεωτικού ελέγχου (εν προκειμένω:

μήκος άνω των 15 χιλιομέτρων), πλην όμως προκύπτει υπέρβαση του ορίου αυτού αν συνυπολογιστεί το τμήμα της εγκαταστάσεως που πρόκειται να υλοποιηθεί στο έδαφος όμορου ή όμορων κρατών μελών;»

Επί του παραδεκτού του προδικαστικού ερωτήματος

Επί της ιδιότητας του Umweltsenat ως δικαστηρίου

- 34 Καταρχάς, πρέπει να εξεταστεί αν το Umweltsenat είναι δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ και, συνακόλουθα, αν το προδικαστικό ερώτημα υποβάλλεται παραδεκτώς.
- 35 Κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο είναι δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ, ζήτημα που εμπίπτει αποκλειστικά στο κοινοτικό δίκαιο, λαμβάνει υπόψη σειρά στοιχείων, όπως η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλία χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (βλ., αποφάσεις της 30ής Ιουνίου 1966, 61/65, Vaassen-Goebbels, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 337, και της 18ης Οκτωβρίου 2007, C-195/06, Österreichischer Rundfunk, Συλλογή 2007, σ. I-8817, σκέψη 19 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 36 Συναφώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι από τις διατάξεις των άρθρων 11, παράγραφος 7, 20, παράγραφος 2, και 133, παράγραφος 4, του BVG, καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 4 και 5 του USG 2000, προκύπτει, αναμφιβόλως, ότι το Umweltsenat πληροί τα κριτήρια της ιδρύσεως με νόμο, της μονιμότητάς του, του δεσμευτικού χαρακτήρα της δικαιοδοσίας, της εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογής κανόνων δικαίου καθώς και της ανεξαρτησίας του.

- 37 Επιβάλλεται επιπροσθέτως να υπογραμμιστεί ότι, όπως επεσήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 58 και 59 των προτάσεών του, η διαδικασία ενώπιον του Umweltsenat διασφαλίζει τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής όσων μετέχουν στη διοικητική διαδικασία, καθώς και των διαλαμβανόμενων στον UVP-G 2000 αρχών. Επ' ακροατηρίου συζήτηση δύναται να διεξαχθεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος των διαδίκων, ενώ κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να εκπροσωπείται από δικηγόρο. Οι αποφάσεις του Umweltsenat δημιουργούν δεδικασμένο, πρέπει να είναι αιτιολογημένες και δημοσιεύονται σε δημόσια συνεδρίαση.
- 38 Αφετέρου, επιβάλλεται η επισήμανση ότι οι διατάξεις του USG 2000 και του UVP-G 2000, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 133, παράγραφος 4, του BVG, διασφαλίζουν την τήρηση της εκατέρωθεν ακροάσεως στη διαδικασία ενώπιον του Umweltsenat, το οποίο αποφαινεται επί τη βάση των γενικών κανόνων του νόμου περί διοικητικής διαδικασίας (Verwaltungsverfahrensgesetz).
- 39 Εντεύθεν συνάγεται ότι το Umweltsenat πρέπει να θεωρηθεί ως δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ και, ως εκ τούτου, το ερώτημά του υποβάλλεται παραδεκτώ.

Επί του αντικειμένου του προδικαστικού ερωτήματος

- 40 Κατά την Alpe Adria, τα σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο ερωτήματα στην υπό κρίση υπόθεση έχουν καθαρά υποθετικό χαρακτήρα. Ειδικότερα, τα εν λόγω ερωτήματα δεν ασκούν αντικειμενικώς επιρροή στην επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης ούτε τελούν σε σχέση με τα ζητήματα που καλείται να τάξει το αιτούν δικαστήριο.
- 41 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εναπόκειται αποκλειστικά στο εθνικό δικαστήριο, που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της μέλλουσας να εκδοθεί δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δίκης του αποφάσεως όσο και τη λυσιτέλεια των

ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο (βλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2009, C-545/07, *Apis-Hristovich*, Συλλογή 2009, σ. I-1627, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 42 Κατά συνέπεια, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να απαντήσει (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *Apis-Hristovich*, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 43 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο καλείται να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο ερμηνευτικά στοιχεία για την οδηγία 85/337, προκειμένου το δικαστήριο αυτό να κρίνει εάν το εν λόγω σχέδιο εμπίπτει, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, στην προβλεπόμενη από την οδηγία διαδικασία, μολονότι το εθνικό δίκαιο δεν επιβάλλει διαδικαστικές υποχρεώσεις αναφορικά με το σχέδιο αυτό.
- 44 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως υποβάλλεται παραδεκτώς.

Επί της ουσίας

- 45 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/337 έχουν την έννοια ότι οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους οφείλουν να προβλέπουν την υπαγωγή σχεδίου έργου, το οποίο διαλαμβάνεται στο σημείο 20 του παραρτήματος I της οδηγίας αυτής, και αφορά την κατασκευή εναέριων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσεως 220 kV ή πλέον και μήκους άνω των 15 χιλιομέτρων, σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων ακόμη και στην περίπτωση που το σχέδιο αφορά διασυνοριακό έργο και το ευρισκόμενο εντός του εδάφους του κράτους μέλους τμήμα εκτείνεται σε μήκος μικρότερο των 15 χιλιομέτρων.

- 46 Κατ' αρχάς, πρέπει να επισημανθεί ότι σχέδιο που έχει ως αντικείμενο την κατασκευή αγωγού μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσεως 220 kV, ονομαστικής ισχύος 300 MVA και μήκους 48,4 χιλιομέτρων εμπίπτει στην ομάδα σχεδίων του σημείου 20, του παραρτήματος I, της οδηγίας 85/337 και, ως εκ τούτου, υπόκειται υποχρεωτικώς σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων, δυνάμει των άρθρων 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας.
- 47 Εν συνεχεία και προκειμένου να δοθεί απάντηση στο υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα, επιβάλλεται να ελεγχθεί εάν οι διατάξεις της οδηγίας έχουν την έννοια ότι εφαρμόζονται και επί σχεδίου διασυνοριακού έργου, όπως το έργο στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 48 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το γράμμα διατάξεως του κοινοτικού δικαίου που δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της έννοιας και του περιεχομένου της πρέπει, κατά κανόνα, να ερμηνεύεται, σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, κατά τρόπο αυτοτελή και ομοιόμορφο, με βάση το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή και τον σκοπό που επιδιώκει η οικεία κανονιστική ρύθμιση (βλ. αποφάσεις της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, C-287/98, Linster, Συλλογή 2000, σ. I-6917, σκέψη 43, και της 4ης Μαΐου 2006, C-290/03, Barker, Συλλογή 2006, σ. I-3949, σκέψη 40).
- 49 Συναφώς, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/337 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν την υπαγωγή σε διαδικασία εκτιμήσεως σχεδίων, τα οποία λόγω, ιδίως, της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- 50 Το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει, ότι, όσον αφορά την υποχρέωση υπαγωγής σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οδηγία 85/337 έχει ευρύ πεδίο εφαρμογής και ευρύ σκοπό (βλ. απόφαση της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-72/95, Kraaijeveld κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-5403, σκέψεις 31 και 39).

- 51 Επιβάλλεται επίσης να τονιστεί ότι σκοπός της οδηγίας είναι η συνολική εκτίμηση των επιπτώσεων σχεδίων έργων στο περιβάλλον (απόφαση της 25ης Ιουλίου 2008, C-142/07, *Ecologistas en Acción-CODA*, Συλλογή 2008, σ. I-6097, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) ανεξαρτήτως του αν τα σχέδια αυτά αφορούν διασυνοριακό έργο.
- 52 Επιπροσθέτως, τα κράτη μέλη οφείλουν να εκτελέσουν την οδηγία 85/337 κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις της, λαμβανομένου υπόψη του ουσιώδους σκοπού της που έγκειται, όπως προκύπτει από το άρθρο 2, παράγραφος 1, αυτής, στο να υπόκειται, προ της χορηγήσεως άδειας, σε διαδικασία εκτιμήσεως σχέδια που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, ιδίως λόγω της φύσεως, του μεγέθους ή του τύπου υλοποίησής τους (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση *Ecologistas en Acción-CODA*, σκέψη 33).
- 53 Επισημαίνεται, εξάλλου, ότι, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, ο σκοπός της οδηγίας 85/337 δεν μπορεί να καταστρατηγηθεί με κατάτμηση των σχεδίων έργων. Επίσης, η μη στάθμιση του σωρευτικού αποτελέσματος περισσότερων σχεδίων δεν πρέπει να έχει ως πρακτική συνέπεια τη εξαίρεση αυτών από υποχρεωτική διαδικασία εκτιμήσεως, καίτοι, θεωρούμενα ως σύνολο, τα σχέδια αυτά ενδέχεται να έχουν «σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον» κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, της τροποποιημένης οδηγίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, προαναφερθείσα απόφαση *Ecologistas en Acción-CODA*, σκέψη 44).
- 54 Εκ των ανωτέρω έπεται ότι τα διαλαμβανόμενα στο παράρτημα I της οδηγίας 85/337 σχέδια έργων που υλοποιούνται στο έδαφος περισσότερων κρατών μελών δεν μπορούν να εξαιρούνται της εφαρμογής της ως άνω οδηγίας εκ μόνου του λόγου ότι αυτή δεν περιλαμβάνει ρητή διάταξη που αφορά τα έργα αυτά.
- 55 Εάν γινόταν αποδεκτή, η εξαίρεση αυτή θα ερχόταν σε αντίθεση με τον σκοπό της οδηγίας 85/337. Η πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας θα διακυβευόταν σοβαρά εάν οι αρμόδιες να αποφανθούν επί της υπαγωγής σχεδίου σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων αρχές είχαν τη δυνατότητα να μη λαμβάνουν υπόψη το τμήμα του έργου που πρόκειται να υλοποιηθεί στο έδαφος του άλλου κράτους μέλους (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2004, C-227/01, *Επιτροπή κατά Ισπανίας*, Συλλογή 2004, σ. I-8253, σκέψη 53).

- 56 Όπως επεσήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 81 των προτάσεών του, η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από τις διατάξεις του άρθρου 7 της οδηγίας 85/337, σχετικά με τη διακρατική συνεργασία σε περίπτωση σχεδίου έργου που ενδέχεται να έχει σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον άλλου κράτους μέλους.
- 57 Το γεγονός ότι το ευρισκόμενο στην Αυστρία τμήμα εκτείνεται σε μήκος μικρότερο των 15 χιλιομέτρων δεν αρκεί αφ' εαυτού προκειμένου να εξαιρεθεί το σχέδιο έργου από τη διαδικασία εκτιμήσεως που προβλέπει η οδηγία 85/337. Το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να κινήσει τη διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού του έργου στο δικό του έδαφος λαμβάνοντας υπόψη τον ακριβή αντίκτυπο του έργου.
- 58 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, επιβάλλεται η απάντηση ότι τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/337 έχουν την έννοια ότι οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους οφείλουν να προβλέπουν την υπαγωγή σχεδίου έργου το οποίο διαλαμβάνεται στο σημείο 20 του παραρτήματος I της οδηγίας αυτής και αφορά την κατασκευή εναέριων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσεως 220 kV ή πλέον και μήκους άνω των 15 χιλιομέτρων σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων ακόμη και στην περίπτωση που το σχέδιο αφορά διασυνοριακό έργο και το ευρισκόμενο εντός του εδάφους του κράτους μέλους τμήμα εκτείνεται σε μήκος μικρότερο των 15 χιλιομέτρων.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 59 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1985, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2003/35/ΕΚ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, έχουν την έννοια ότι οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους οφείλουν να προβλέπουν την υπαγωγή σχεδίου έργου το οποίο διαλαμβάνεται στο σημείο 20 του παραρτήματος Ι της οδηγίας αυτής και αφορά την κατασκευή εναέριων αγωγών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας τάσεως 220 kV ή πλέον, και μήκους άνω των 15 χιλιομέτρων, σε διαδικασία εκτιμήσεως περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ακόμη και στην περίπτωση που το σχέδιο αφορά διασυνοριακό έργο και το ευρισκόμενο εντός του εδάφους του κράτους μέλους τμήμα εκτείνεται σε μήκος μικρότερο των 15 χιλιομέτρων.

(υπογραφές)